

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	40533
Nom	Aprenentatge i ensenyament de la música
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	16.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2024 - M.U. Prof.Educa.Secu	Facultat de Magisteri	1	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2024 - M.U. Prof.Educa.Secu	41 - Aprenentatge i ensenyament de la música	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
BOTELLA NICOLAS, ANA MARIA	95 - Didàctica de l'Educació Física, Artística i Música
FERNANDEZ MAXIMIANO, RAFAEL	95 - Didàctica de l'Educació Física, Artística i Música

RESUM

Es concep tal com un mòdul eminentment pràctic tot facilitant recursos i estratègies dintre dels àmbits perceptiu, expressiu i creatiu, coneixement al voltant dels diversos sistemes de programació i d'avaluació així com estratègies per a la integració vers la diversitat. Els continguts de la matèria es presenten organitzats en conjunts temàtics de cares analític i disciplinar. Aquests conjunts s'integraran a l'aula en 5 mòduls temàtics diferenciats i que els poden impartir diferents professors encara que es pretén afavorir la interdisciplinarietat fent servir procediments didàctics adients.

CONEXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Els propis de l'accés a l'especialitat

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENTATGE (RD 822/2021)

2024 - M.U. Prof.Educa.Secu

- Saber comunicar les conclusions i els coneixements i les raons últimes que les sustenten a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Posseir les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Ser capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge posant una atenció especial en l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible
- Conèixer els processos d'interacció i de comunicació a l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries per fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes.
- Conèixer i analitzar les característiques històriques de la professió docent, la seua situació actual, perspectives i interrelació amb la realitat social de cada època.
- Concretar el currículum que se vaya a implantar en un centre docent
  - ¿participando en la planificación colectiva del mismo; desarrollar y aplicar
  - ¿metodologías didácticas tanto grupales como personalizadas, adaptadas a la
  - ¿diversidad de los/as estudiantes.
- Adquirir estrategias para estimular el esfuerzo del alumnado de la etapa o
  - ¿área correspondiente y promover su capacidad para aprender por sí mismo
  - ¿y con otros, y desarrollar habilidades de pensamiento y de decisión que
  - ¿faciliten la autonomía, la confianza e iniciativa personales.
- Diseñar y realizar actividades formales y no formales que contribuyan a
  - ¿hacer del centro un lugar de participación y cultura en el entorno donde esté
  - ¿ubicado.

- Desenvolupar les funcions de tutoria i de orientació del alumnat de la etapa o àrea corresponent, de manera col·laborativa i coordinada; informar i assessorar a les famílies sobre el procés d'ensenyament i d'aprenentatge i sobre l'orientació personal, acadèmica i professional dels seus fills.
- Participar en l'avaluació, investigació i innovació dels processos d'ensenyament i d'aprenentatge. Dominar estratègies i procediments d'avaluació dels processos d'aprenentatge del alumnat, així com els propis per a l'avaluació dels processos d'ensenyament.
- Adquirir criteris de selecció i d'elaboració de materials educatius.
- Fomentar un clima que facilite l'aprenentatge i ponga en valor les aportacions del alumnat de la etapa o àrea corresponent.
- Integrar la formació en comunicació audiovisual i multimèdia en els processos d'ensenyament i d'aprenentatge.
- Conèixer estratègies i tècniques d'avaluació i entendre l'avaluació com a un instrument de regulació i estímul al esforç.
- Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament i d'aprenentatge potenciant processos educatius que faciliten l'adquisició de les competències pròpies de l'educació musical, atenent al nivell i formació prèvia dels/les estudiants així com a l'orientació dels mateixos, tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Buscar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament i d'aprenentatge de la música. Adquirir els coneixements i les estratègies per poder programar les àrees, matèries i mòduls propis de la seva responsabilitat docent.
- Conèixer els desenvolupaments teòric-pràctics dels processos d'ensenyament i d'aprenentatge de la música.
- Conèixer el currículum de música, així com el cos de coneixements didàctics en relació amb els processos d'ensenyament i d'aprenentatge. Saber convertir els continguts del currículum en eines, programes d'activitats i de treball al servei dels objectius educatius i formatius de la música. Identificar els problemes d'aprenentatge bàsics i comuns de la música i idear estratègies per superar-los.
- Saber aplicar els coneixements adquirits i ser capaços de resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts dins dels contextos més àmplius (o multidisciplinaris) relacionats amb l'àrea de música.

RESULTATS D'APRENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

Al finalitzar la matèria, l'estudiant ha de ser capaç de:

- a) Desenvolupar i aplicar habilitats diverses i tècniques que hi possibiliten la interpretació (vocal, instrumental, de moviment i dansa) i la creació musical, ara individual adés en grup, així com la participació en l'organització i realització d'activitats musicals desenvolupades en contextos diferents.
- b) Utilitzar i gaudir del moviment i la dansa com a mitjà de representació d'imatges, sensacions i idees amb acompanyament d'instruments, i estimar-les com a forma d'expressió individual i col·lectiva amb cura especial vers les danses tradicionals de la Comunitat Valenciana.
- c) Desenvolupar i descobrir les possibilitats de la veu com a mitjà d'expressió musical i pràctica de la relaxació, la respiració, l'articulació, la ressonància i l'entonació.
- d) Planificar, assajar, interpretar, dirigir i avaluar representacions musicals a l'aula y en altres espais, i ser capaços de desenvolupar pautes bàsiques d'interpretació.
- e) Conèixer propostes metodològiques diferents d'anàlisi auditiu.
- f) Dissenyar un model d'anàlisi auditiu a partir d'aquell proposat a la classe.
- g) Normalitzar la utilització de les TIC com a eines facilitadores de l'experiència musical a l'aula de música.
- h) Analitzar i reconèixer elements bàsics como ara processos musicals mitjançant la veu, els instruments i el moviment, adaptant-les als continguts de cada curs de manera coherent per a globalitzar amb altres àrees de coneixement
- i) Assolir el vocabulari que permeta explicar de forma oral i escrita els processos musicals coneguts tot establint valoracions pròpies i aplicacions per a la diversitat.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Desenvolupament de la pràctica instrumental i vocal.

- Desenvolupar habilitats instrumentals. El instrumental Orff. Alternatives instrumentals dintre de l'aula.
- Las avantguardes com a font d'inspiració per al treball a l'aula.
- Interrelació instrumental/vocal.
- Classificació de les veus.
- El cant i els seus avantatges.
- La tècnica vocal.

2. Estudi i aplicació de les instrumentacions i harmonitzacions.

Pràctica docent en la formació vocal i instrumental.

- Instrumentar i harmonitzar peces musicals a nivells diferents.
- Les partitures gràfiques com a alternativa a la escriptura tradicional.

3. La improvisació i el seu procés didàctic.

- Directrius per a improvisar i recursos didàctics.
- La improvisació: vocal, instrumental i de moviment.
- Nivells i procediments d'improvisació.

4. El cor en secundària.

- La formació del cor escolar: fases per a la seua posada en pràctica.
- El cant col·lectiu: tipus de cançons i aplicació didàctica.
- Creació de diversos grups corals, segons nivells diversos.

5. La música i la dansa.

El moviment i la dansa com a mitjà per a endinsar-se la música.

6. Didàctica de la audició musical.

- Criteris d'anàlisi auditiva.
- Didàctica de la audició: criteris de selecció del material.
- Didàctica de la audició: seqüenciació i treball interdisciplinari.

7. Metodologies d'anàlisi auditiva.

- Estudi de metodologies diverses d'anàlisi auditiva.
- Elaboració, a partir dels continguts anteriors, de propostes d'anàlisi auditiva aplicades a diferents èpoques, estils i tipus de música.
- Audició en el context dels mitjans audiovisuals: aplicacions didàctiques.

8. Tecnologia Musical

- Tecnologia i didàctica
- Digitalització del so.
- Edició i manipulació de l'àudio
- Edició i manipulació del vídeo
- Software lliure

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Pràctiques en aula	50,00	100
Classes de teoria	50,00	100
Tutories reglades	20,00	100
Treball en grup	20,00	100
Altres activitats	8,00	100
Elaboració de treballs individuals	150,00	0
Estudi i treball autònom	42,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	80,00	0
TOTAL	420,00	

METODOLOGIA DOCENT

L'assignatura consta de cinc mòduls diferents treballats amb professorat diferent: didàctica de l'audició, TICs, Formació Vocal, Formació Instrumental i Creació de recursos. La metodologia docent a emprar al llarg de les sessions es fonamenta en una combinació de mètodes actius. Els conceptes de cada bloc temàtic s'introdueixen mitjançant el professor tot i que de manera participativa tot combinant-los amb l'exposició d'exemples i de casos pràctics que passen a tenir relleu. La temporalització anterior no es cronològica, en el sentit de que els blocs de continguts es barregen extraient les activitats i desenvolupant els continguts dels diversos blocs ensembles. Les sessions són teòrico-pràctiques. La participació de l'alumne en les discussions que es generen a l'aula resulta indispensable per a la consecució i aplicació dels conceptes amb l'ajut del professor, qui guiarà l'estudiant al llarg del procés. Les sessions pràctiques, l'enfocament de les quals és majorment cooperatiu, es basen en la realització d'exercicis amb els elements mediadors, audició, interpretació vocal i/o instrumental, discussió de lectures, visionat de audiovisuals, etc., sota la direcció del professor. Les activitats pràctiques es desenvoluparan principalment en grup i demanaran per part dels alumnes el treball dintre i fora de l'aula. Per tractar-se d'una assignatura que treballa un gran nombre d'habilitats pràctiques emprarem una metodologia activa i participativa pel que fa al desenvolupament de competències d'interpretació vocal i instrumental (principalment) així com de caràcter auditiu, on la capacitat d'anàlisi siga més palesa. Tot atenent al seu cares educatiu, es treballen capacitats actitudinals com ara el respecte al moment interpretatiu o auditiu, treball cooperatiu, actituds i valors implícits en el desenvolupament d'exercicis pràctics, etc. Els continguts teòrics es desprenen tot seguit d'una reflexió al voltant de la pràctica preestablerta, responnent a qüestions com ara: Què hem fet?; Per a què?; Com?

AVALUACIÓ

Requeriments mínims per accedir a l'avaluació continua

- Participació en un 80% de les sessions presencials i lliurament dels treballs o proves plantejades en les mateixes (preparats i desenvolupats en l'aula) en cadascun dels mòduls de l'assignatura.
- Obtenció d'una puntuació igual o superior a 4 en cadascun dels mòduls per tal poder extraure la nota mitjana

Cada mòdul s'avaluarà per separat i amb una ponderació relativa al seu pes en hores.

L'avaluació es durà a terme en cada modul amb les estratègies que el professorat determine be mitjançant la vlaoració de les pràctiques d'aula, de treballs individuals o cooperatius o amb la realització d'exàmens o proves individuals

Exàmens

En la segona convocatòria s'efectuarà una prova d'avaluació final per cada mòdul amb suspens que incorporarà els coneixements fonamentals de la matèria. La prova integrarà qüestions corresponents a tots els continguts que s'hagen desenvolupat en el mòdul. El valor d'aquesta prova serà el 100% de cada mòdul i amb la ponderació relativa al número de hores del mateix.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- AA. VV. (1996). Eufonía, 2. Monográfico sobre La audición musical. Barcelona: Graó.
- Aguilar, M^a. C. (2002). Aprender a escuchar música. Madrid: A. Machado Libros
- Alsina, P. (2006). Aproximación a las estrategias de aprendizaje. Eufonía. Didáctica de la Música, 36, 7-19.
- Bacon, J. et al. (2009). El libro oficial de Ubuntu. Madrid: Anaya Multimedia.
- Busch, B. R. (1995). El Director de coro. Madrid: Real Musical.
- Casini, C. (2006). El arte de escuchar la música. Barcelona: Paidós.
- Donington, R. (1989). La música y los instrumentos. Madrid: Alianza.
- Giráldez, A. (2005). Internet y educación musical. Barcelona: Graó.
- Menaldi, J. (1995). La voz normal. Buenos Aires: Panamericana.
- Pascual, P. (2002). Didáctica de la música. Madrid: Prentice Hall.
- Prieto, R. (2001). Agrupaciones musicales. Alicante: Club Universitario.
- Stevens, D. (1999). Historia de la canción. Madrid: Taurus Alfaguara.
- Swanwick, K. (1998). Música, pensamiento y educación. Madrid: Morata.
- Szendy, P. (2003). Escucha. Barcelona: Paidós.
- Torija, M. (2004). La investigación sobre el pensamiento del profesor como forma de mejorar la enseñanza de la música en secundaria. Eufonía. Didáctica de la música, 30, 44-52.
- Wills, P., et al. (2000). Música para todos: desarrollo de la música en el currículo de alumnos con NEE. Madrid: Akal.

Zaragozá, J. LL. (2009). *Didáctica de la música en la educación secundaria. Competencias docentes y aprendizaje*. Barcelona: Graó.

Complementàries

- AA. VV. (2000). *Eufonía, 20. Monográfico sobre Viaje musical por Internet*. Barcelona: Graó
- Arumí, P. y Guillaumet, P. *Herramientas de producción musical. Personal Computer & Internet- Licencia Creative- Commons*.
- Baines, A. (1988). *Historia de los Instrumentos Musicales*. Madrid: Taurus.
- Bernstein, L. (2003). *El maestro invita a un concierto. Conciertos para jóvenes*. Madrid: Siruela.
- Gustems, J. y Elgstrom, E. (2008). *Guía práctica para la dirección de grupos corales*. Barcelona: Graó.
- Malbrán, S. (2007a). *Las competencias del educador musical: sí, però*. *Eufonía, Didáctica de la Música*, 41, 37-48.
- Malbrán, S. (2007b). *El oído de la mente*. Madrid: Akal.
- Peretz, I., Ayotte, J., Zatorre, R., Mehler, J., Ahad, P., Penhume, V., et al. (2002). *Congenital amusia: A disorder of fine-grained pitch discrimination*. *Neuron*, 33, 185-191.
- Prieto, R. (2001). *Dirección de agrupaciones musicales escolares para maestros. Creatividad e improvisación*. Alicante: Club Universitario.
- Thorne, K. (2008). *Motivación y creatividad en clase*. Barcelona: Graó.